

A felelős műszaki vezető feladatai és felelőssége

Felelős műszaki vezetőnek minden olyan építkezésen tevékenykednie kell, amelyet engedély alapján végeznek. Komoly félreértéseket okoz az, hogy a felelős műszaki vezető nem az építtető, hanem a kivitelező megbízottja, és éppen ezért nem az építtető érdekében végzi a tevékenységét.

A felelős műszaki vezető

Felelős műszaki vezető fogalma: az építési munkaterületen végzett építési-szerelési munkát az Építési törvényben meghatározott felelősséggel irányító személy, tevékenysége a vállalkozó (alvállalkozó) kivitelező építési szerződésében vállalt építőipari kivitelezési tevékenységnek vagy meghatározott részének irányítására terjed ki. A felelős műszaki vezető egyes tevékenységek (pl. munkahelyi irányítás), illetve építési-szerelési szakterületek irányításával a tevékenységnek megfelelő - külön jogszabály szerinti - képesítéssel rendelkező személyt is megbízhat.

Kötelező a felelős műszaki vezető alkalmazása

Főszabály szerint minden építési munkaterületen végzett építési-szerelési munkához elengedhetetlen a felelős műszaki vezető alkalmazása. A 2006. májusát megelőző jogszabályi rendelkezés szerint az építmények teherhordó szerkezeteit nem érintő javító, karbantartó, felújító tevékenység esetében nem volt szükséges felelős műszaki vezetőre, függetlenül attól, hogy engedélyköteles volt-e az építkezés. Fontos kiemelni, hogy az Építési törvény jelenlegi szakasza kibővítette és pontosította azokat az eseteket, amikor nem kötelező a felelős műszaki vezető munkája, és az alapfeltétel az, hogy a tevékenységhez ne kelljen építési engedélyt kérni (amihez engedély kell, ahhoz a felelős műszaki vezető is elengedhetetlen). A továbbiakban tehát a munka jellegének megfelelő szakmunkás-képesítéssel rendelkező személy felelős műszaki vezető irányítása nélkül is végezheti az építmények olyan jellegű felújítási, helyreállítási, átalakítási vagy korszerűsítési tevékenységét, melynek során az építmény tartószerkezeti rendszere nem változik meg, vagy az építmény tartószerkezetének teherbíró képességét befolyásoló olyan mértékű teherváltozás – írásos szakértői véleménnyel igazoltan – nem következik be, mely a tartószerkezet megerősítését, elbontását, megváltoztatását tenné szükségessé. Ide tartozik még az az eset is, amikor az égéstermék elvezetésére szolgáló bármilyen szerkezetű égéstermék-elvezető berendezés építésére nem kerül sor, illetve ha az építmény homlokzatának megváltoztatása (kivéve a védett építményeket) nem jár együtt annak teherhordó szerkezeti változtatásával [1997. évi LXXVIII. tv. 39. §].

Mielőtt a felelősségi szabályokra kitérnénk, ki kell emelnünk az építési törvény 39. § (1) bekezdésében található felsorolást, amely meghatározza, hogy melyek az építésügyi hatósági (létesítési) engedélyhez kötött építmények építőipari kivitelezési tevékenység folytatásának legfontosabb feltételei. A b) pont kimondja, hogy a kivitelezési tevékenységet névjegyzékbe vett olyan felelős műszaki vezetőnek kell irányítania, aki egyrészt a kivitelezővel tagsági, alkalmazotti vagy megbízotti jogviszonyban áll, és aki a kivitelezési tevékenység szakirányának megfelelő jogosultsággal és egyéb feltételekkel, másrészt a kivitelezési tevékenységet végzők felett közvetlen irányítási joggal rendelkezik. A mondat első része lezárja az egyes hatóságok és a kivitelezők közötti vitát, amely arról folyt, hogy elegendő-e a felelős műszaki vezetővel megbízási szerződést kötni, a másik része pedig biztosítja a „kellő hatalmat” a felelős műszaki vezető számára (az már más kérdés, hogy ez a gyakorlatban mennyire működik).

Nem lehetséges, hogy a munkafolyamat során valamilyen ne legyen felelős műszaki vezetője az építkezésnek. A felelős műszaki vezető tartós akadályoztatása esetén a kivitelezőnek kell gondoskodnia kell a helyettesítést ellátó, megfelelő jogosultsággal rendelkező személy kijelöléséről. A helyettesítés ideje alatt elvégzett építőipari kivitelezési tevékenységért a felelős műszaki vezető helyettesítő személy felel.

Érdemes tudni, hogy építmény vagy építményrész építőipari kivitelezése esetén a kivitelezési tevékenység teljes körű irányítását (ideértve a szakági munkákat is) a 244/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti MV-Ép/A, MV-Ép/AM, MV-Ép/B névjegyzéki jelöléssel nyilvántartásba vett felelős műszaki vezető önállóan csak az alábbi építmények, kivitelezések esetében láthatja el:

- a) a legfeljebb az alábbi jellemzőjű építményt, építményrészt érintő építőipari kivitelezési tevékenység esetén
 - 300 m² összes szintterület,
 - három beépített építményszint (alápincézett, földszint+tetőtér-beépítés),
 - 1000 m³ bruttó térfogat,
 - 7,5 m-es építménymagasság és
 - 5,4 m-es szerkezeti nyílásméret (falköz, oszlopköz, előregyártott földem), előregyártott földémszerkezet,
- b) bejelentéshez kötött építményeket érintő építőipari kivitelezési tevékenység esetén,

- c) polgári lőtér,
- d) hírközlési építmény,
- e) nem közhasználatú park, játszótér, sportpálya,
- f) kerítés,
- g) támfal, ha a megtámasztott föld magassága nem haladja meg az 1,5 m-t
- h) műemléki területen álló meglévő építmény homlokzatán végzett építési tevékenység (pl. átalakítás, felújítás, nyílászárócsere, vakolás, színezés, felületképzés), a homlokzatára, födémére vagy tetőzetére szerelt bármely szerelvény, berendezés, antenna, antennatartó szerkezet, műtárgy létesítése, valamint az ilyen építményeken, területeken hirdetési vagy reklámcélú építmények, berendezések, szerkezetek elhelyezése során [290/2007. (X. 31.) Korm. rend. 13/A. §; 244/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet 1. sz. melléklet].

Felelősségi szabályok, feladatok

A jogviszony és a felek közötti kapcsolat rendezése mellett a felelős műszaki vezető felelőssége is egyértelművé vált, a jogszabály alapján ő felel:

- a) az építményfajtának, építési tevékenységnek megfelelő jogosultságának meglétéért,
- b) a szakmunka irányításáért,
- c) az építmény, építményrész jogerős és végrehajtható építési engedélynek és a hozzá tartozó jóváhagyott engedélyezési terveknek, illetve a jogszabályban meghatározott kivitelezési terveknek megfelelő megvalósításáért, továbbá
- d) az építési tevékenységre vonatkozó szakmai, minőségi és biztonsági előírások megtartásáért és
- e) a munkálatok végzésének szakszerűségéért [1997. évi LXXVIII. tv. 40. §].

A Kivitelezési kódex – egyes pontokban átfedésben az Étv-vel – a felelős műszaki vezető feladatként határozza meg:

- a) az építési-szerelési munkára vonatkozó jogszabályok (szakmai és minőségi követelmények), munkavédelmi, tűzvédelmi, környezetvédelmi, műemlékvédelmi, természetvédelmi, közegészségügyi és más kötelező hatósági előírások, továbbá az építésügyi hatósági (létesítési) engedélyek betartatása, azok betartásának az általa vezetett építkezésen való ellenőrzése,
- b) az építőipari kivitelezési tevékenység munkafolyamatainak szakszerű megszervezése,
- c) a kivitelezés során a minőségi követelmények biztosítása, a technológiai, a munkavédelmi és az egészségügyi előírások betartatása,
- d) a kitérés helyességének, valamint a talajmechanikai és egyéb vizsgálatok megtörténtének ellenőrzése,
- e) a szükséges minőségi vizsgálatok és mintavételek elvégzetése,
- f) az azonnali intézkedést igénylő építési műszaki feladatok meghatározása és irányítása,
- g) az építési munkaterületről származó természetes építőanyagok és a bontott építési termékek - szükség szerint szakértővel történő - vizsgálatát követően döntés azok kezeléséről, építési célra való megfelelőségéről, ismételt felhasználhatóságáról, beépíthetőségéről (a döntését az építési naplóba be kell jegyeznie).

Fontos kiemelni, hogy az építési napló vezetése, ellenőrzése és lezárása, csak akkor tartozik a felelős műszaki vezető feladatkörébe, ha erre a kivitelezőtől megbízást kapott. A kivitelezői megbízástól függetlenül a felelős műszaki vezető kötelessége, hogy a kivitelezési tervektől eltérő, nem építési (létesítési) engedélyköteles kivitelezést az építési naplóban feltüntesse. Az építőipari kivitelezési tevékenység befejezésekor, az építési napló alapján a hulladék-nyilvántartó lapot is ő tölti ki és adja át az építetőnek. Az építési napló részét képezik az elvégzett építőipari kivitelezési tevékenységekre vonatkozó felelős műszaki vezetői nyilatkozatok is.

Az átadás-átvételi eljárásban és a használatbavételi engedélyezési eljárásban szükségszerűen közreműködnie kell a felelős műszaki vezetőnek és az ehhez szükséges nyilatkozatokat is meg kell tennie. Az építmény használatbavételi (fennmaradási) engedélyezéséhez (bejelentéséhez) a felelős műszaki vezetőnek szakterületére vonatkozó nyilatkozatot tesz. Az építésügyi hatósági engedélyhez kötött építőipari kivitelezési tevékenységek befejezését követően a felelős műszaki vezető arról nyilatkozik, hogy

- a) az építőipari kivitelezési tevékenységet a jogerős és végrehajtható építési engedélynek és a jóváhagyott építésügyi-műszaki tervdokumentációnak, valamint
- b) a jogszabály szerinti tartalmú és rendelkezésre álló kivitelezési (megvalósítási) terveknek megfelelően,
- c) az építőipari kivitelezési tevékenységre vonatkozó jogszabályok, általános érvényű és eseti

- előírások, így különösen a statikai és az épületenergetikai követelmények, szakmai, minőségi, környezetvédelmi és biztonsági előírások megtartásával szakszerűen végezték,
- d) az építmény kivitelezése során alkalmazott műszaki megoldás az Étv. 31. §-a (2) bekezdésének c)-h) pontjában meghatározott követelményeknek (a mechanikai ellenállás és stabilitás, a tűzbiztonság, a higiénia, egészség- és környezetvédelem, a használati biztonság, a zaj és rezgés elleni védelem, az energiatakarékosság és hővédelem szempontjaiból) megfelel,
 - e) az épület (épületrész) a kivitelezési dokumentáció részeként készült energetikai számításban figyelembe vett méreteknél, adatoknak és anyagjellemzőknek megfelelően valósult meg és a tervezett műszaki jellemzőjű épületgépészeti berendezéseket szerelték be,
 - f) a külön jogszabályban előírt egyeztetés eredményeképpen a közműellátás szakszerűen biztosított,
 - g) az építési munkaterületen keletkezett építési-bontási hulladék mennyisége elérte-e a külön jogszabályban előírt mértéket, az előírások szerint kezelték és az építőipari kivitelezési tevékenység befejezésekor a munkaterületről a külön jogszabályban foglaltak szerint elszállították,
 - h) az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas.

A vállalkozó kivitelező felelős műszaki vezetőjének feladata az alvállalkozó kivitelezők felelős műszaki vezetőivel, valamint a szakági felelős műszaki vezetőkkel való együttműködés, a velük történő egyeztetések koordinálása, tevékenységük összehangolása, valamint a használatbavételi engedélyezési eljáráshoz szükséges felelős műszaki vezetői nyilatkozat megadása az alvállalkozói és a szakági felelős műszaki vezetői nyilatkozatok alapján [290/2007. (X. 31.) Korm. rend. 12-13. §; 1997. évi LXXVIII. tv. 40. §].

A felelős műszaki vezető a használatbavételi engedély megkérését (bejelentését), illetve a fennmaradási engedélykérelem benyújtását megelőzően köteles beszerezni a kéményseprő-ipari közszolgáltató nyilatkozatát is arról, hogy a kivitelezéssel érintett épített vagy szerelt égéstermék-elvezető megfelel-e a szakszerűség követelményeinek.

Itt is érdemes rögzíteni, hogy amennyiben a felelős műszaki vezetői nyilatkozat tartalma nem felel meg a fenti előírásoknak, vagy a tényállás tisztázása során bebizonyosodik, hogy tartalma valótlan, az építésügyi hatóság eljárást kezdeményez a felelős műszaki vezetői jogosultságról névjegyzéket vezető szervnél [37/2007. (XII. 13.) ÖTM rend. 20. §].

Érintett jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. tv.;290/2007. (X. 31.) Korm. rend.;244/2006. (XII. 5.) Korm. rend.;37/2007. (XII. 13.) ÖTM rend.;

Írta: Dr. Jámbor Attila
2008.09.09.